

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ П'ЯТЬ ЦЕНТИ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ

Тел. „Свобода“: BIRgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: BIRgen 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

СЕНАТСКА КОМІСІЯ ОДНОГОЛОСНО ЗА ПОВНУ УЧАСТЬ АМЕРИКИ В УНО

Сенатська Комісія Заграничних Справ одноголосно дала свою згоду на повну участь Злучених Держав в Організації Об'єднаних Держав (УНО) і признала американському делегатови право рішати й голосувати там за те, чи треба ужити американської армії для втримання миру. Однак, якого роду має бути американська військова сила і в якій кількості, це має вирішити конгрес спільною резолюцією. Незабаром мають бути представлені сенатові американські делегати до асамблеї УНО. Американський представник в Раді УНО вже знаний, бо ним є Едвард Р. Стетініус, бувший секретар заграничних справ. Він має рангу амбасадора з платнею \$20,000 на рік, а його заступник має дістати плату \$12,000. Колиб президент вважав за відповідне, він самий може взяти участь в засіданні Ради Безпеки УНО.

ЮНІА ВІДКИДАЄ ПІДВИШКУ НА ЖИТТЄВІ КОШТА.

Дженерал Моторс Корпорейшен з Дітройту запропонувала юнії автомобілевих робітників підвишку таку, яка вистарчалаб на життєві кошти, значить згідно зо зростом цін на життєві продукти. У практиці це значилоб тільки, що підвишка на 10% теперішньої платні. Представник юнії змісця відкинув таку пропозицію. Ця відповідь може стати притокою до поновного страйку 325,000 автомобілевих робітників.

Підприємство Юнател Стейтс Стіл Корпорейшен відкинуло спроби перега з юнією сталевих робітників, домагаючися наперед від Бюра Адміністрації Цін дозволу на підвишку цін сталі. — Страйкарі у Віндсор, в Канаді, залишили далше творення барикад з автомобілів для помоци пікетам коло Фордових фабрик.

Пікети, поставлені страйкуючою юнією перед фабриками Ейд Манюфактуринг Компані в Стемфорді, у стейті Конетикат, не допустили президента підприємства В. Гібсона Керія до його власної фабрики так само, як не пустили і нестрайкуючих робітників. Після конференції з директором поліції й мейором міста Кері рішив зажадати наказу суду, щоб він і його урядовці мали право вступу до адміністраційного будинку.

ФРАНКЕНСТІН ПРОГРАВ У ДІТРОЙТІ.

Вибори на посади міста в Дітройті покінчилися перемогою теперішнього посади Едварда Дж. Джеффріса. Він кандидував як безпартійний і дістав 57,000 голосів більше від Річарда Т. Франкенстіна, який кандидував з рамени Комітету Політичної Акції, організованого Конгресом Промислових Організацій. Вибори були незвичайно завязі з обох сторін, бо це була спроба поставити на голову міської адміністрації представника робітничої організації, яка перейшла на політичне поле. З цієї невдачі ворожать упадок політичних впливів СІО.

КОМІСІЯ ДЛЯ СПРАВ СХОДУ БЕЗ ПРЕДСТАВНИКА СОВЕТІВ.

Хоч Комісія для справ Далекого Сходу нарочно відложила свої наради на тиждень, щоб дати нагоду Советам вислати свого делегата, ці надії не сповнилися і комісія почала радити без нього. Секретар Бірнс повідомив комісію, що він дістав лист від маршала Сталіна, але в ньому нема рішення щодо цієї справи. Асистент секретаря стейту Джан Мек Клой склав звіт перед комісією із своїх помічень на Далекому Сході, куди він їздив недавно. Він каже, що всі справи Далекого Сходу треба трактувати як цілість. Головним предметом журби тепер є, що зробити з 10 мільйонами японських вояків, які ще знаходяться на терені Китаю.

ВІДНОВИЛИ ТЕЛЕФОНІЧНІ ПОЛУЧЕННЯ З ФРАНЦІЄЮ.

Після 5 літ перерви ізза війни Американ Телефон енд Телеграф Компані відновила телефонічні отлучення між Злученими Державами й Францією. Телефону вживають тепер найбільше американські воїки, які перебувають у Франції. З Парижа звідомляють, що там стоять лінії вояків перед телефонічним бюром, ждучи на свою черчу.

ОГОЛОШУЮТЬ ПЛЯНИ НІМЕЦЬКИХ ШПИГІВ.

Німецькі шпиги, які прибули до Америки субмаріною в червні 1942. р. і їх опісля засуджено на смерть у Вашингтоні, плянували знищити залізничні мости, стацію в Ньюарку і таму на проекті ріки Тенесі, як це оприлюднив генеральний прокуратор Т. Кларк.

ЯК НЕ МАЄТЕ ПРАЦІ, АБО ХОЧЕТЕ КРАЩОЇ,

чому не користати з оголошень знаменитих нагод для зарібки, поданих у оголошеннях нових робіт у „Свободі“?

Президент вислав гратуляції Советам з нагоди 28. річниці революції

Президент Труман вислав телеграму на руки Михайла Калініна, предсідника президії ССРСР, в Москві з нагоди святкування 28. річниці революції. У телеграмі президент пригадав спільні зусилля Аліантів у минулому в боротьбі проти агресорів і надію на співпрацю для мирного поступу народів в будучині.

У пресовій конференції президент сказав кореспондентам, що він нічого не знає про відвідини маршала Сталіна до Америки, або про його побут в нашому краю. Поголоски, що Сталін перебуває в Америці, поширилися на побережжю Тихого океану до дої міри, що пресовий секретар „Білого Дому“ Ебен Айрес вважав за відповідне заперечити всяку підставу до таких вістей. Він теж сказав, що нема підстави до вістей про прибуття генераліссіма Чіанг-Кай-шека на нараду з президентом Труманом у Вашингтоні.

У комісії палати репрезентантів подали свої помічення конгресмени, які були членами конгресового комітету Колмера, що їздив до Советів, про погляди маршала Сталіна на міжнародну економічну політику. Сталін мав завити, що російський нарід є проти ізоляції. Конгресмени дискутували з ним спосіб сплати позички, якої домагається Росія від Америки у висоті 6 біліонів доларів. При цій нагоді вони порушили справу таємничості, якою окружує себе Росія. На це мав Сталін сказати, що війна вимагала цілковитого відокремлення, а тепер Росія оголосить плян п'ятилітки, як лише ці пляни будуть готові.

РОЗМОВИ МІЖ ПРЕЗИДЕНТОМ І БРИТІЙСЬКИМ ПРЕМІСРОМ ПІЧНУТЬСЯ В НЕДІЛЮ

В суботу 10. листопаду приїде до Вашингтону на розмову з президентом Труманом прем'єр Англії і прем'єр Канади В. І. Мекензі Кінг. Розмова має обертатися довкола атомової бомби. Після відвідин могли Незнаного Вояка на дантарі Арлінгтон всі три державники, а з ними і секретар Бірнс і начальник генеральної булавки ген. Джордж Маршал і британський амбасадор Галифакс поїдуть на проїздку по ріці Потомак президентським яхтом і тоді обговорять намічені справи.

Не було Сталіна перший раз на великій параді в Москві в пам'ять Жовтневої Революції

Велика військова парада, яку влаштовує советський уряд кожного року в Москві на Червоній Площі перед гробом Леніна в пам'ять вибуку і перемоги Жовтневої Революції, викликала цього року велику сенсацію тим, що на ній перший раз бракувало Йосифа Сталіна. Кореспонденти пишуть, що в Советях так усе злучене з „вождом“ як центральною фігурою, себто з Йосифом Сталіном, що коли його демонструюча товпа не бачила, то це викликало розчарування, здивування і багато толків. Першою фігурою був тепер Вячеслав Молотов, що перший вийшов на п'ятак, а за ним почот. Та привіт маси, як пишуть, був короткий і не такий гримкий, як бувало. Теж не було на п'ятаку Михайла Калініна, президента. Та проте парада відбулася згідно з програмою і виявляла советську воєнну силу, що її збудовано для певних цілей. Тяжко означити, скільки було учасників. Кореспонденти кажуть, що можна сказати мільон, а то й два мільйони.

СТАЛІН ГОТОВ ЗАЛИШИТИСЬ ТІЛЬКИ СЕКРЕТАРЕМ ПАРТІЇ

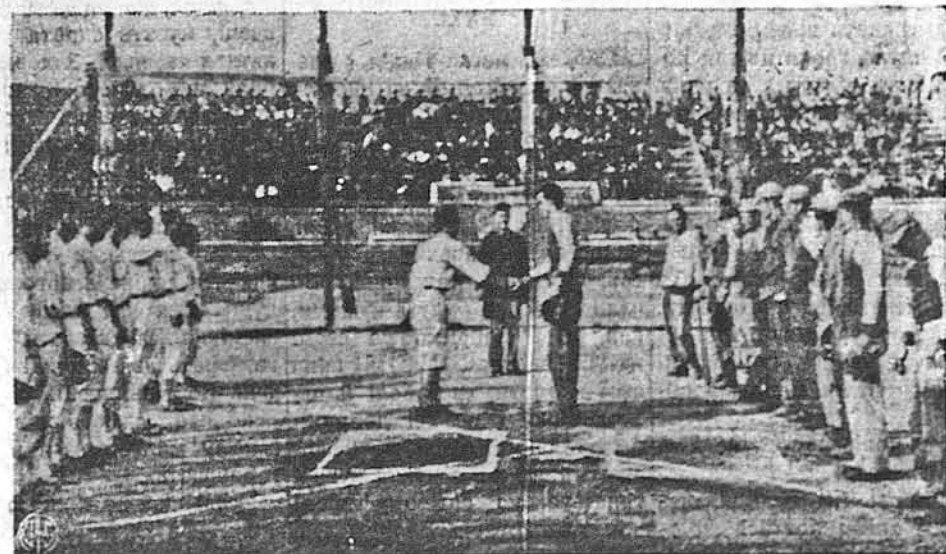
У Лондоні спекулюють на тому, що хоч заповідано в Москві, що Сталін буде на параді й виголосить промову, то проте його не було. Що це може означити? Отже кажуть, що Сталін далі десь над Чорним морем на відпочинку, та що він шльком певно добре себе почуває. Але хоче позбутись багатьох обов'язків, які перебрав на себе в часі війни. Його передвоєнну ролю, як кажуть, займе тепер Вячеслав Молотов, а Сталін остане генеральним секретарем Комуністичної Партії, себто надалі найвпливовішою людиною в Советях. Теж кажуть, що ті паради в Москві довго тривають і відбуваються в холодні часи, тому лікарі могли намовити Сталіна, щоб не брав у них участі. Отже Молотов має бути тепер першою людиною по Сталіні, а президент Калінін є на третьому місці. Таке виявлено в Москві навіть з формального боку.

АМЕРИКАНСКА ПРОПОЗИЦІЯ В СПРАВІ ДАРДАНЕЛІВ

Джеймс Ф. Бірнс, секретар стейту, виявив американські пропозиції в справі зміни договору в Монте-Карло щодо Дарданельських проток. Ці пропозиції представлено Туреччині. Згідно з ними, держави, що граничать з Чорним морем — Совети, Туреччина, Болгарія, Румунія — будуть могли вживати проток для переїзду воєнних кораблів у всі часи і без ніяких перешкод. Інші держави, включно з Британією, мусілиб дістати на це згоду збоку держав, сусідуючих з Чорним морем. Тут іде, очевидно, про Совети, що малиб тепер повну свободу руху. Далі Дарданелі мали би бути вільні для усіх торговельних кораблів усіх держав.

ІТАЛІЯ ХОЧЕ ДІСТАТИ НАЗАД ЕТЮПІЮ ТА ТРИПОЛІТАНІЮ

Про таке повідомлено американський уряд з тим, що Італія готова відступити Франції деяку полосу під Альпами, а Греції деякі острови на Егейським морі.

БЕЙЗБОЛ ЗНОВ У КОРЕЇ.—До різних заборон, які ціхували японську окупацію Кореї, належала і заборона грати в бейзбол. Тепер, очевидно, це належить уже до минулого. На образку дві бейзбольні аматорські дружини: одна з американських вояків, друга з корейців. У змаганнях виграла корейці.

ЧОРЧИЛ І БЕВІН ПОПИРАЮТЬ АМЕРИКУ ЩОДО АТОМОВОЇ БОМБИ

Бритійський парламент обговорював різні міжнародні справи, а між ними і справу з тайною атомової бомби. За цю тайну посилались на Америку важкі закиди збоку Советів. Чорчил, забираючи голос у цій справі, спершу вихвалив Совети, а зокрема „великого провідника“ Сталіна, а потім ще підкреслив, що не треба нічого робити, що могло би викликати антагонізм збоку Советів. Та не зважаючи на те зазначив, що західні Аліанти, себто Англія та Злучені Держави, виявили Советам в часі війни різні воєнні секрети щодо зброєння, але Совети не поінформували їх ні про один свій секрет. Через те він таки за те, щоб покищо Злучені Держави далі задержали тайну атомової бомби при собі як таке, що їм „свято довірено“, поки Організація Об'єднаних Держав не ввійде в життя і буде в такому поможенню, що буде можна їй довірити цю тайну. В подібний спосіб говорив теж і Ернст Бевин, британський міністер справ заграничних, вживаючи дещо делікатніших виразів, щоб не ставити колод прем'єрові Атлі, що їде до Вашингтону переговорювати в цій справі.

ХВАЛЯТЬ 12 ТОЧОК ТРУМАНА.

Недавня промова президента Трумана з його 12 точками як американськими принципами в справі світового замирення стрінулася в британському парламенті з загальним одобренням. Чорчил і Бевин навіть зазначили, що хоч там нема нічого нового, чого не булоб в Атлантійським Чартері і в тому, що було обговорене й ухвалене в Сан Франсиско, то признали, що, якщоб таке було ясно й рішучо сказано в 1914 році, а навіть і в 1939, то не булоб ні першої світової війни, ні другої.

ЗА ЗАХІДНИЙ БЛЮК

Велика Британія хоче далі бути сильною і спосібною себе оборонити без ніякої посторонньої помочи, заявив Бевин, британський міністер заграничних справ. Що я роблю злого, коли буду Західний Блок? — питає він в парламенті, маючи на думці критику цього блоку у Советях, а в першу чергу збоку Вячеслава Молотова, советського комісара справ заграничних. Бевин підкреслив, що Англія має таке саме право „мати добрих сусідів, як хтонебудь другий“. Те останнє відноситься до Советів та їхнього Східного Блоку.

НАЙНЕБЕСПЕЧНІША ПРОМОВА!

Такою назвав комуністичний британський посол, Вільям Галачер, промову Вінстона Чорчила в парламенті, кажучи, що в ній була „надія на виповідження війни прогресивним течіям в Європі та цілому світі“.

ПРОТИЖИДІВСЬКІ РОЗРУХИ В ТРИПОЛІТАНІ.

Арабські протижидівські демонстрації, а то й погроми, поширилися з Єгипту на інші території, а між ними навіть на Триполітанію, що була до війни італійською колонією. В погромі, що стався цієї середи в Тріполісі, столиці колонії, було повно грабунків, підпалів та жертв у людях. Згинуло 74 жидів, а 183 осіб є ранених. З арабів згинув один, а ранених є 36. Замітне, що в Триполітанії ніколи не було ніякого антисемітизму, а жиди там жили вже 2,000 років тому. Усіх жидів нараховують там на 23,000 осіб, а арабів є до 750,000, італійців до 20,000. Сіонізм тут теж не мав великого значення, а був заціплений дещо доперва в часі війни британськими вояками жидівського походження. Коли в Єгипті жертвою погромів падали теж інші національні групи, то тут погром обмежився тільки до жидів.

ПОЛЬСЬКА АРМІЯ.

Варшавський уряд заявив через свого військового речника, генерала Ролю-Жимерського, що Польща матиме в мирних часах армію з 350,000 вояків.

ЗАБАВА В БЕРЛІНІ.

Зготовив її маршал Георгій Жуков в палаті Го-генцолернів знагоди 28. річниці Жовтневої Революції й приходу большевиків до влади в Росії. Запросив до 1,000 осіб та усіх витав особисто. Підчас бенкету вніс ген. Двайт Айзенгавер, що прибув з Франкфурту над Меном, тост на „приязнь Аліантів“. Забава була там, де президент Труман, генераліссімум Сталін та британський прем'єр Атлі підписали Потсдамську Деклярацію.

ІЛІ З ГОЛОДУ ТРАВУ ТА ЛИСТЯ.

Таке розповідала про інтернованих Елвеса Стюарт на розправі проти японського генерала Томонюкі Ямашіта, обвинуваченого в участі у воєнних злочинах. Це було в таборі інтернованих в Санто Томас. Мисс Стюарт вчить у школах домашньої господарки. Як одна з інтернованих японцями, заявила, що важила 144 фунти, а по інтернованню 82.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597-7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА		SUBSCRIPTION RATES:	
Подписка чітко три цента.		Three cents a copy.	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На шість місяців	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Іспанії, Сирії і Загрініє:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На шість місяців	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

БІЛЬШЕ ГОЛОВОЮ А МЕНШЕ НЕРВАМИ

Якби навіть в нашому житті було все, так сказати, в повному порядку, то проте мусили би бути і в нас позначки цього, що ми належимо до покоління, що перейшло як не дві світові війни, то принаймні одну. А того роду переживання мусять залишити глибокі сліди в родинному і товариському житті, а теж в громадському, політичному, а навіть у такому, що має наскрізь гуманітарний характер, а навіть і релігійно-церковний. Це такі речі, що повинні бути відомі принаймні людям, що займають якісь менше чи більше відповідальні становища на місцях, чи в центрі, чи мають у своїх руках пресу, чи виступають на прилюдних зібраннях і обговорюють різні суспільні чи які інші проблеми. Треба це знати просто тому, що не знаючи цього, чи не бажаючи ось таке явище пізнати, можна стати руйніником, і то тоді, коли може навіть і широким будувати чи принаймні на- правляти.

Суспільність, що пережила дві війни, не може по них сказати, що почала нормальне життя. Тому саме ми свідками, що напруження тепер не менше, як було в часі війни. Бо і нерви слабші. А крім цього ми починаємо братись до наставляння "нового ладу", себто такої великої справи, де не обійдеться і без великих конфліктів.

Це так з загального боку. А що ж доперва казати про справу, що представляється просто трагічно, а яка нас, американських українців, так глибоко до- тикає? Що сказати про долю українського народу, про долю України? Про долю того рідного села, з якого ми вийшли, а з якого, "рідна влада" забрала багатьох з нашої найближчої рідні на Сибір, чи просто закатувала? Що казати, коли зважитись, що тепер, коли надягаємо теплі одяжки, бо зима наближається, а там на рідній землі мільйони, а на скитальщині сотні тисяч наг і не взуті й не певні за саме життя, хоч яке воно нуждене!

Усе те ми відчуваємо. Ми всі! Не всі однако- во, але відчуваємо. І то відчуваємо, назагал, в доброму розумінню. Значить, що хочемо дійсно допомогти. Багато з нас роздумує над тими справами. Читає, на- слухує. Листи дістає, з цього чи другого боку. А вислід: з цього всього голова ходором ходить! Не можуть лиху зарадити, даємо нервовою. Замість дісно самим помагати ратувати, починаємо іншим дорікати, що не зробили того чи другого, що вибра- ли невідповідних людей, що не зложили тої чи другої жертви, що їй не післи в те чи друге місце. Та най- гірше, коли такі закиди починають виявлятися у та- кому виді: А де ділись гроші? Хто їх дістає? І так далі, і так далі. Подібне можна би сказати і про по- літичну акцію, про те, хто й як її веде.

Не добираємо ось так самі своїх слабих сил, бо їх ще буде дуже треба на довгий ратунок українсь- кому народові в Європі від загибелі! Уважаймо на те, що пишемо й говоримо! Не кидаймо легкодушних за- кидів тому, що тут чи там щось не іде так, як нам видається, повинно би їти. Бо часто не іде через не- переможні наразі перешкоди.

Позичка перемоги для затриман- ня добробуту

Ми саме в розгарі кампанії за Позичку Перемоги. У мину- лому позички йшли на втри- мання нашої армії на фронтах та на підтримання бойової сили наших союзників. Теперішня позичка не є воєнною позич- кою, але стоїть у зв'язку з ми- нулою війною і тому назива- ється Вікторі Лови, отже По- зичка Перемоги.

Ця позичка в засаді є на те, щоб допомогти країні перевер- сти реконверсію після війни. Коли реконверсія буде пере- ведена і край прийде до рівно- ваги, тоді буде запевнений до- бробут населення.

Добробут краю не прихо- дить із грошового багатства, бо і найбільше багатство ви- черпається, ба навіть не буде ужиточне, коли за гроші не можна буде дістати того, що людина потребує до життя. Отже виходить, що треба про- дукувати такі предмети, які забезпечують життя і заспо- коюють потреби людини. Ко- ли хто має нагромаджені ма- еток, то цей маєток буде мати вартість і надалі, як буде йти продукція. Очевидно, що для продукції треба працюва- ти, а для праці треба створити варстат праці. Так одно ви- жється з другим.

Хто має створити варстат праці? Це залежить від цього, хто досі їх творив. Як є під- приєми приватні, то вони зай- маються творенням, перебудов- ою і розбудовою варстатів праці. Часом приватні підпри- ємиці творять спілки, корпора- ції, кооперативи, тоді такі ор- ганізації розбудовують вар- стат праці. А деякі варстат праці творить самий уряд. На- всякий випадок уряд управ- ливий: грошовий оборот і має обов'язок допомогти чи то дорогою позичкою, чи навіть різними субсидіями, творенню нових ділянок праці. Тому у- ряд мусить мати на це фонди. Фонди дістає уряд з податків та оплат. Тому, що видатки на війну були велетенські, тепе- рішні податки ще не можуть вистарити і на покриття бі- жучих видатків і на уділюван- ня позичок підприємствам на реконверсію. Отже тому уряд відзивається до своїх грома- дяни, щоб вони від себе пози- чили йому грошей, а він уже роздасть кому треба дорогою позичку. Так треба розуміти, що Позичка Перемоги потріб- на для затримання добробуту.

Вона потрібна ще й тому, щоб втримати вартість доте- перішних фондів і грошей. Хто має нагромаджені гроші, та- кий у власному інтересі пови- нен їх позичити державі. Як би так усі громадяни поховали зароблені гроші у себе, не можна рушити зміцни про- дукції і гроші втратилиб вся- ку вартість. Це вже розуміє

навіть молодий школяр і на це не треба витрачати часу, щоб вивчаючи.

Очевидно, що частина з По- зички Перемоги мусить йти на закупку харчів, убрання і жит- тевих матеріалів для тих, що потерпіли від війни в Європі і в інших частинах світу. Там не можна ще настільки налагодити господарство, щоб воно вижи- вило всіх мешканців. Там по- руйновані господарства, нема навіть з чим стати до праці. Отже господарська поміч мо- же прийти лише з таких країв, які не зазнали руйни. Таким краєм є передовсім наша Аме- рика.

Коли взяти під увагу, що Позичка Перемоги не є без- платною, але приносить доб- рий процент, то це, кажучи по

бізнесовому, є ще й бізнес для кожного, хто має поклад- ні гроші. Людина не лише, що забезпечує свій заправлений гріш, але ще й заробляє, коли дає позичку. А як вже наша велика Америка не всиді забез- печити доріжку громадянина, то сміло можна сказати, що нема на світі ніякої іншої дер- жави, ні установи, яка могла б це зробити.

Все, повище сказане, це лише пригадка для розумних гро- мадян. Вони повинні це все не тільки самі знати, але ще й розказати своїм неосвідом- леним сусідам і знайомим і в такий спосіб Позичка Перемо- ги стане загальною. Тут лише пригадуємо, що хто дає уря- дові позичку, дістає як по- свідку і гарантію безпеки Бонди Позички Перемоги. От- же в практиці вийде на таке, що хто дає урядові позичку, такий купує бонди. Тому купу- ймо всі Бонди Перемоги!

Микола Чубатий.

Заокеанські українці та модерна українська культура

II.

Старовіри на американській землі.

Мовознавчих студій я ніколи не робив в часі моїх універси- тетських студій, тому не вва- жаючи себе за фахівця в справі української мови не відважив- ся б я забирати авторитетно голос, в справі української мо- ви. Пишу так, як я сам вивчив: це модерна українська літе- ратурна мова. А колиб мене хто спитав, чому то так має бути, а не інакше, то я відпо- вів би: питайте фахівців, мо- вознавців, що на цій справі краще розуміються. Так при- близно відповісти мусить кожна тямуща людина, бо мово- знавство це основна студія. Мову та правопис треба ви- чити та триматися так, як за- кону.

Відмінний підхід стрінув я на американським суходолі. Тут є багато людей, що на всім розуміються, від всього є фахівцями та незвичайно вразливі на це, коли хто квестіонує їх авторитетність в одній чи другій справі, якої вони наділі ніколи не студію- вали.

Мабуть в якійсь виданню У. Н. Союзу читав я спомини про пок. д-ра В. Сіменюка, одно- го із піонерів українського ор- ганізаційного руху в Америці. Він декілька літ тому, прибув- ши до Америки з гімназійними студіями, мусив бути й дяком, і режисером, і правником, а в вільних хвилих також і ліка- рем. Аж пізніше доповнив свої лікарські студії. Такі відноси- ни могли бути в піонерських часах серед українців в часах примітивізму. Ми тих піонерів подивляємо та шануємо, одна- кже таке вже неможливе нині,

бо такий піонерський підхід сперд 50 літ сильно обнижує культурний рівень американ- ських українців та через це американські українці не всиді йти з духом модерної культу- ри свого народу, яка за той час зробила великанські по- ступи.

Брак знання української но- вочасної культури є причи- ною, що багато навіть інтелі- гентів легковажить все, що у- країнське. Згадати йому про одну чи другу річ, про одну чи друге відкриття україн- ського наукового чи мистець- кого світа, так він здивовано подивиться на вас та й не хоче дуже в це вірити.

Всесторонній розвій української новочасної культури.

Витворення уніфікованої української літературної мови це тільки один із осягів на по- лі розвитку української ново- часної культури, це поважний осяг, хоч не одиницький. Рівно- часно з мовою розвинулися досліди над українською літе- ратурою. Про самого Шевчен- ка списані вже сотки томів. О- снований на Радянській Укра- їні в часах українізації інсти- тут шевченкознавства відкрив не тільки нові твори поетичні та малярські поета, але також сотні нових незаних фактів з його життя. Таке саме можна сказати про інших мистців пера.

Та рівночасно розвинулося в новім модернім напрямі укра- їнське музичне мистецтво. Так як Котляревський та Вовчок це вже нині не останнє слово в справі української мови та літератури, так само Лисенко нині вже не є останнім сло- вом в справі української музи-

ки. Поза народною музикою повсталі вже поважні музич- ні творчість індивідуальних музик.

Хто у передвоєнній Галичи- ні чував про окрему науку у- країнського малярства, чи у- країнської графіки, чи україн- ського гравірування? Хто коли інтересувався такою справою як українським "екслібрисом", себто гарними та змістовими рисунками наліпок на окладни- ках книжок одного чи другого книголюбця?

Хто перед війною чував про таку науку, як історія україн- ського права як про система- тичну науку від старих кня- жих часів по часи нової укра- їнської держави?

Поза історією, примітивним підходом до історії літератури збиранням словесної народ- ної творчості, було дещо по- верховного мовознавства. По- за тим було небагато ще, що дала Галичина для української культури. Тепер стали до куль- турних змагань Велика Украї- на і часі свободного розвою у- країнської культури за час пе- ріоду українізації, Західна У- країна та поважні культурні сили на еміграції.

Кілько то нових річей від- крив тільки один Львів Бор- щак по французьких та ан- глійських архівах про Україну, кілько то нових думок про передісторичне минуле Украї- ни дали українські археолюби.

Представити всего того в газетній статті майже немож- ливо. Скажу тільки одно, що все, що було зроблене на полі дослідів української культури перед 1917 р. за сто літ не мо- же рівнятися з тими осягами, що їх зробив український на- рід на полі рідної культури за останніх 25 літ. Це є факти, з якими слід нам рахуватися, бо краще, ніж ми з ними, став рахуватися противник. Він за- тривожений тим великанським поступом підняв протиофензи- ву проти дальшого розвою культурного українського на- роду, а напів незалежним і від Москви і від Польщі.

Пішла проти-атака на україн- ську літературну мову. Пішов

наказ з Москви підірвати її са- мостійність засміченням сотка- ми російських слів та обов'яз- ковим впровадженням міжна- родних слів похідних з лати- ни чи греки в такий формі, як вони є уживані в російській мові.

Пішла атака на українську музику, на українське маляр- ство, на українську науку — історію, економію, соціоло- гію, педагогіку. У кожній ді- лянці мала російська культу- ра відбити своє п'ятно на укра- їнській, щоб українська куль- тура перестала бути самостій- ною, але радше причіпкою до культури російського народу. Де це неможливе було зроби- ти, там український зміст був свідомо побаламучений росі- їйськими стремліннями. От так для прикладу: Шевченко ніби то був за спільну соціалістич- ну державу з росіянами, а не за самостійну Україну. Франко то тільки соціаліст та провід- ник робітників тай більше ні- чого, а не автор Мойсея та іде- олог новочасного українсько- го покоління.

Під впливи російської полі- тики супроти України будуть тепер віддані всі шари украї- нького громадянства з ціллю скапарити душу українського народу, накинати йому свій московський культурний світо- гляд.

Як довго то потриває Гос- подь відає, однак на заокан- ських українцях спочиває свя- тий обов'язок — зберегти ці бісері української національ- ної душі, пізнавати їх та дбати про їх утримання до того часу, коли український нарід стане справді власним господарем на рідній землі та сам забез- печить здобутки свого духа, сам візьме під свою опіку у- країнську науку, українське мистецтво: українську духо- вість цілою та ненарушеною.

Сотки визначних культурних робітників, викинених тепер з рідних земель, мусять знайти за океаном варстат своєї пра- ці — даліше факхово розбу- вувати українську національну культуру без натиску Москви. (Кінець).

Російський Інститут в Колум- бійському Університеті

При Колумбійському універ- ситеті в Нью Йорку має бути відкритий в наступному році Російський Інститут, як одна секція Школи Міжнародних Справ. Про цей інститут була мова на Форумі, укладенім га- зетою Нью Йорк Геральд Три- бун при кінці жовтня ц. р. і тоді виголосив реферат про нього д-р Джероїд Т. Робін- сон, голова Советського Від- ділу для Дослідів і Аналізи при Бюро Стратегічних Услуг у Вашингтоні. Це Бюро є те- пер злучене із департаментом стеїту, а самий д-р Робінсон стає директором цього Росій-

ського Інституту при універ- ситеті Колумбії. Про нього звісне, що він після скінчення студій в уні- верситеті Колумбії поїхав до Росії на студії аграрної рево- люції 2 роки перед больше- вицьким переворотом. До Злучених Держав вернувся в 1927 р., тут написав книжку "Сільська Росія під Старим Режимом", а в р. 1937 поїхав туди знову. Після повороту став професором історії в Ко- лумбійському університеті.

Крім д-ра Робінсона є й інші знавці російських відносин, які відбули подорож по Європі, а це: проф. Филип Мослі, що брав участь в американській делегації на конференцію в Москві й у Берліні; проф. Джан Н. Газард, свого часу спеціальний асистент Генрія Волеса, коли він відбував свою подорож до Росії й Китаю в 1944 р.; проф. Ернест Дж. Сі- монс, який відбув 4 подорожі до Росії для літературних до- слідів. Сімонс є директором літніх курсів при університеті Корнел, де викладає на тему: "Теперішня російська цивілі- зація". Ці курси уладжені пер- ший раз для американських вояків в 1943 р., і хоч Сімонс- ви заклали комуністичний напрям, йому дали ще раз на- году перевести подібні курси в 1944 р. З ним є теж Аврам Бергсон.

На утримання Російського Інституту дарував \$250,000 Джан Ракефелер. Він буде приміщений в окремій буди- ну університету і буде корис- туватися не лише університет- ською бібліотекою, але теж і багатим словянським відділом

ОЛЕКСАНДЕР ЛУТОВИЙ

БЕЗХАТНИЙ

(Повість з імігрантського життя в Канаді, нагороджена на Літературнім Конкурсі У. Н. Союзу).

108)

(Всі права застережені)

Шкода дітей, та признаюся ночувати. А тут кругом засні- щиро, мені полекшало. Я стала вільна, мене не в'язало вже з родинною мачухи ніяке спорід- нення... Колиб діти були живі, не знаю, чи зважилася б їх пошукати. Батькова кров!

Я вибралася на світанку, ще всі спали. Взяла з собою те- тільки, до чого руки хворі та- танцюристи не доторкалися. На своїй стації сідали до поїз- ду не хотіла. Думала дістатися до А... на північну вітку і звід- ти їхати. Хотіла виїхати так, щоб ніхто не знав, де я поді- лася.

Фармерськими дорогами за- день прибула на цей шлях. Звечоріло, думала десь пере-

повідну людину до пари, не переживалаб того, що пере- жити довелось — з щирим жалем говорив Безхатний. І швидко поправився: — Тепер ми знов у купі, — казав ба- дьоро. — Колиж ми одружи- мося, Зірко? Пригадуєш, ти казала заждати кілька місяців, а проминуло трохи не три ро- ки! Я маю півсотки доларів, проживемо до весни, не біду- ватимемо. А там доля і Бог щось пішлють. Дамо собі ра- ду! Люди ось на державній допомозі живуть та й то же- ляться...

— Рішай самий, любий. Ти вирвав мене з лазурів смерті. Життя моє належить тобі. Я погоджуся на все, що ти ви- рішиш — Надія відповіла по- тиху.

— Ми повинчаємося не далі через тиждень!

— Добре! Так мені від те- пер вже треба братися за о- бов'язки господарині! — з усмі- хом на блідому обличчі про- бувала жартувати Надія. Тіль-

ки жарт їй не вдавсь, уста усміхалися, а темно-блакитні очі зайшли слізми.

— Ти плачеш, любчику! — заклопотався Безхатний. — Чого?

— Не зважай. Це я з утіхи.

XXXI.

Справді, могла Надія і пла- кати і сміятися. Доля сироти, хоч би й дорослої, зовсім не- завидна. Жити між людьми і скрізь чути самотність, гей- би пустельником. Нема з ким поділитися ні хвилями вітхи, радости, ні розрадитися у ча- сах нужди й поневірки. Бо чужі люди все будуть чужими, хай би й добрими по своїй натурі вдалися. Мають вони свої клопоти, свої болі й не- домагання. І не всі добрими й чутливими бувають. Трап- ляють такі, що з чужої нужди тішаються, на кожному кроці показують свою злорядність. Вдаючи часом добрих, чутли- вих, все готові залізти люди- ні в душу з своїми брудними

ходаками, споганити й оплю- вати її, вивернути і притопта- ти. А ще коли людина скла- дом своїх думок, повсякден- ним життям від них різниться. Люди не вибачають нікому відірвання від самих себе.

І, коли він чи вона твердої вдачі, мусить сирота уподіб- ляться черепасі. Заховати свої болі десь далеко, в найглиб- шу закутину своєї істоти, за- тягнути себе маскою зовніш- нього спокою і холодної чем- ности. Сміятись — коли хо- четься плакати, чечмо вису- хувати людських теревенів і вдавати зацікавленого, коли в душі вона над тими людьми насміхається, вдавати весело- натури вдалися. Мають вони свої клопоти, свої болі й не- домагання. І не всі добрими й чутливими бувають. Трап- ляють такі, що з чужої нужди тішаються, на кожному кроці показують свою злорядність. Вдаючи часом добрих, чутли- вих, все готові залізти люди- ні в душу з своїми брудними

ти її, збездечити аж надто багато. І тільки небуденні ха- рактери, що високо цінять свою гідність перед всіми ти- ми намаганнями встоюють.

Найближчої суботи в невели- кий церкві серед піль двоє сиріт поєдналося. Крім свяще- ника, фермера, що правив за- дяка, старшого брата і обох молодят — нікого в церкві не було. По вінчанні пішо прой- шли десятком миль до своєї- несвоєї хатини. Ні поздоров- лень, ні дарунків, ні бенкетів. Прийшли потім, випили за свою щастливу майбутність по чарці вина і молода захо- дилася готувати обід.

Наступні тижні проминали чарівним сном. Частенько сі- дали в купці, наче брат з се- строю. І раду радили, що дія- тимуть вони на весні.

(Далше буде).

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХО- ДИТИСЯ ЧАСОПИС "СВОБОДА".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

МІСТО НЬО ЙОРК.

Український „Victory Bond Rally”.

Упродовж довгих років війни американські українці помагали до вигнання війни, купуючи військові бонди при кожній нагоді. На окремих вічах чи при праці, хотіли ми приєднати кінець людських терпіння і проливання крові. Коли покінчилась війна, дехто з нас думав, що з тим покінчилась кампанія за бонди. Тимчасом ми маємо і повинні далі купувати бонди. Але вже не воєнні, а Бонди Перемоги. Коли вчасі війни хтось міг сумніватися, чи гроші, які вкладає він в воєнні бонди будуть йому звернені, то тепер, коли наша держава вийшла переможно з війни, ми певно знаємо, що наші гроші будуть нам не лиш звернені, але звернені з відсотками.

Тому ми повинні як найчисленніше купувати Бонди Перемоги, радіючи, що дожили ми того щасливого дня. Старання Об'єднаного Комітету м. Нью Йорку відбувається ввечері продажі Бондів Перемоги (Victory Bond Rally) в суботу, дня 10. листопада 1945 на „Таймс Сквер” між 42-45 вул. від години 5. вечором до 7-мої. В тім часі відбувається українська програма. Будуть співати хори, будуть танці, сольоспівачі і бесіди. — Було б бажаним, щоб американські українці дивом явилися на це „Вікторі Бонд Ралі” і тим дали доказ як радіємо ми з перемоги Америки. Пам'ятаймо, що людину, організацію чи громаду міряться не на підставі її слів, але на підставі її діл. Тому не словами кажим, що ми добрі горожани нашої батьківщини Америки, але даймо на це доказ ділами, значить, купуємо бонди перемоги!

За Об'єднаний Комітет Українських Товариств
Марія Демидчук, секр.

ГЕМТРЕМК, МИШ.

Збірка й резолюції з ювілею Союзу Українок Америки.

В неділю 21. жовтня відбувся в нас 20-літній ювілей Союзу Українок Америки. Програму виконав Хор ім. Івана Котляревського під управою Д. Атаманця із сольоспівачами панни Т. Шандак, яка співала теж дует з В. Мозолою. Промови виголосили: о. С. Тиханський, Катерина Хомяк і

в Прилюдній Бібліотеці міста Нью Йорку.

Побіч Російського Інституту буде ще створених дальших 5 подібних. Вони мають на цілі поширити серед американської студентської молоді знання про життя і думки у головних частях світу, а Російський Інститут, як заповідає д-р Робінсон, має „спробувати зрозуміти Росію”. Для досягнення цієї цілі інститут буде запровадити експертів у пізнання російської форми правління, господарства, журналістики і академічних студій; підтримувати інтензивну працю для дослідів Росії; поширювати знання про Росію при помочі наукових курсів і публікацій. Робінсон заповідає, що до-

святочна промовиця, запрошена з Нью Йорку, а це Клавдія Олесницька, редакторка „Нашого Життя”. Старанням І. Козаченко улажено виставу Української Хати, а старанням Юлії Шустакевич виставу Української Нощі. Ціле свято випало дуже успішно і на ньому переведено збірку для українських жертв війни в сумі \$155.35. Ці гроші вислано до головного допомогового комітету в Філадельфії. Чистий дохід призначено на Українську Вищу Школу в Стемфорді і на ювілейний фонд С. У. А. для студіюючої молоді.

Юлія Шустакевич піддала до ухвалення резолюції, які прийнято одноголосно і вислано до президента та до секретаря стейту, а також і до стейтсменів сенаторів з нашого стейту. В українським перекладі резолюція звучить:

Ми американські жінки українського роду, членки Союзу Українок Америки, зібрані на святі двадцять літнього ювілею нашої організації в днях 20 і 21 жовтня 1945 року в Дітройт, Мічиган, висказуємо свою лояльність і пошану нашій дорогій республіці Злучених Державам Америки і її демократичній системі, серед якої ми мали спомогти розвивати свободі нашу організацію.

Як горожанки свободної демократичної Америки, ми рівночасно дорожимо своїм матірнім краєм Україною і бажали б видіти, щоб наші сестри і брати, український народ на Україні, міг тишитися такою свободою і людськими правами, яких ми зазнаємо в нашій американській демократичній системі.

Ми стверджуємо факт, що український народ на Україні в теперішній тоталітарній і авторитарній комуністичній системі, яка панує в СРСР, не має людських прав ні свободи.

Україна, яка зістала силою зброї прилучена до так званого „Союзу Советських Соціалістичних Республік”, не має прав суверенної держави не то, що в розумінню Демократії, але навіть в розумінню конституції федеративної системи Советського Союзу, а фактично тільки кольором великої Російської Авторитарної Імперії.

Констатуємо теж факт, що

теперішній департамент для Східно-Європейських мов, який існує при університеті Колумбії, не буде знесений ані не буде злучений з Російським Інститутом. Робінсон повідомляє теж, що кожний серйозний студент буде спеціалізуватися в якійсь ділянці російського життя, як напр. в економіці, в правлінню і т. п. Іно другим році студії студенти будуть дискутувати різні проблеми російського життя в окремих семінарах. У виповненню цієї програми проф. Робінсон надіється помочи від російських професорів, які будуть відвідувати Америку або від американців, які будуть відвідувати Росію.

комуністична Москва вже перед війною, а тепер ще більше переводить систему денационалізації України в цей спосіб, що насильно виселює українців з України в інші сторони Советського Союзу, а головню на Сибір, а Україну заселює чужинськими народами, подібно як це робила нацистична Німеччина в часі недавньої окупації України, щоб цим способом затерти український національний характер. Українці в будучності зліквідувати Україну, як особну, відрубну Націю.

Наші хоробрі американські армії, серед яких були наші сини і дочки, боролися в цій війні проти подібної, як комуністична, тоталітарної диктатури нацизму і фашизму за принцип демократії і свободи, щоб принести волю, мир і справедливість всім народам світу.

Україна найбільше з усіх націй потерпіла від знищення цієї війни, а український народ поклав жертвою мільйони вбитих і ранених в боротьбі проти нацистичної Німеччини.

Тому апелюємо до нашого американського уряду, щоб наш уряд став в обороні прав свободи і повної суверенності Української Нації.

Рівночасно ми апелюємо, щоб наш уряд не допустив до насильної репатріації Советами українських воєнних жінок, яких сотки тисячів в американським, британським і французьким окупаційних теренах на території Німеччини і Австрії. Ми апелюємо, щоб наш уряд вжив усього можливого дипломатичного спротиву, щоб захистити українських воєнних і політичних біженців, які, маючи вроджені демократичні засади, не бажать вертати під комуністичну тоталітарну систему, навіть до свого рідного краю, та щоб поставив признати їм право азилу.

Філія Союз Українок Америки, Дітройт, Міш.
Відділи: 5, 16, 23, 26, 31, 37.

ВИЛКС БЕРІ, ПА.

Прибувають нові члени до У. Н. Союзу.

В останнім тижні вересня прибув до нас п. Антін Маланчук в цілі організування нових членів до У. Н. Союзу. Не зважаючи на несприятливі обставини, в часі одного тижня п. Маланчук приєднав двадцять нових членів до місцевих відділів У. Н. Союзу, а в наступнім тижні придбав ще раз тільки в сусіднім містечку Нантикок.

Молодіж в Вилкс Бері теж використала привабливість п. Маланчука, бо на організаційних зборах відновлено спортивний кружок. Отже організовано Союзовий бовлінг клуб, що складається з трьох дружин дівочих і одної мужеської. Сходили клубу відбуваються кожної неділі в годині 2-гій пополуночі в Eagles Hall.

Треба згадати, що урядники місцевих відділів прийняли п. Маланчука без удешевлення, бо більшість з них не явилися на організаційні збори. Що вони бажали доказати своєю

КОШИКОВІ КАЛЕНДАРІ НА 1946 РІК

У гарних кольорах. ХРИСТОС НА ГОРІ ОЛИВІЙ. МАТІР БОЖА РІЗДВО ХРИСТОВЕ. ЗИМОВИЙ ВИД ОСІНЬ НА ФАРМІ.

Календаріом друковане українською мовою. Свята означені чітким червоним друком.

Ціна 50 ц. один.

Належитість треба посилати разом з замовленням:

„СВОБОДА”

P. O. BOX 346

JERSEY CITY 3, N. J.

ПОШУКУЄМО 333 ЖЕРТВОДАВЦІВ по \$100

НАДЗВИЧАЙНА КАМПАНІЯ „СВОБОДИ” НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ

„Свобода”, орган Українського Народного Союзу, свідома того, що її читачі та члени і відділи У. Н. Союзу були завжди прикладом жертвенності в кожній гуманітарній акції американських українців, закликає їх тепер до активної та жертвенної участі в проголошеній отсим надзвичайній кампанії, якої ціллю є знайти 500 жертводавців (осіб, товариств, чи відділів), з яких кожний зложив би одноразово не менше як \$100 на допомогу найнещасливішим з нещасливих — українським жертвам війни.

Дальші жертви в цій надзвичайній кампанії „Свободи” на допомогу українським жертвам війни зложили:

167) Українська Православна Парохія, Стейплетон, Стейтен Айленд, Н. Й. \$ 100.00

Попередньо проголошено 16,650.00

Разом \$16,750.00

ХТО НАСТУПНИЙ?

Дальші жертви — по сто доларів чи більше — просимо слати чеками чи поштовими переказами, виписаними на „Свободу”, на таку адресу:

СВОБОДА

P. O. BOX 346

JERSEY CITY 3, N. J.

ЩО ПИШУТЬ?

ПОВОРОТ — РІВНОЗВУЧНИЙ З СМЕРТЮ.

(Лист українського священика з Європи, писаний до сестри американського вояка).

Вибачте мені, що не знаючи Вас особисто, пишу до Вас. Мушу наперед представитися. Я греко-католицький священик по званню. Внаслідок воєнних подій я опинився на чужині, щоб ратувати своє життя і свій стан перед більшовиками. На підставі даних, які ми тут маємо, більшовицький режим страшилом терором винищує українське населення Галичини. Всіх єпископів і священиків повнаріштовували, а також арештують світських. Людей від 14 до 60 року життя одних забрали до війська, інших до тюрми, а ще інших на Сибір. Села майже опорожніли з людей. Поворот на рідну землю неможливий, бо це рівнозвучне із смертю. На терені Німеччини, де ми перебуваємо, населення страшно ворожо ставиться до нас і хочуть

за всяку ціну нас позбутися, хоч би навіть і передати нас більшовицькій владі. Шкож нам, нещасним, діяти?

Голод і холод змушує нас чим скорше покидати околицю, в якій тепер ми примістилися. Завдяки Божому Провидінню я запізнався з Вашим братом, який нам своїми порадами багато помагає. Завдяки йому я відважився написати до Вас, щоб Ви мені чи нам допомогли. За Ваш труд, а притім і за видатки, я наразі не всім віддячусь, хіба лише молитвами та Богослужбами, в яких я буду молити Господа Бога, щоб наділив Вас преобильно своїми ласками.

В Канаді й Америці я маю велику родину. Знаючи, що Вам там легкий доступ до газет, прошу Вас помістити оголошення, щоб наші кривні і своїки до нас голосилися. Коли це робите, будьте ласкаві відписати мені на цей лист. Останюся з християнським привітом...” (підпис).

відсутністю, тяжко відгадати. Одною вони доказали, а це, що вони не повинні буди урядниками.

Від урядників, що співпрацювали з п. Маланчуком в Вилкс Бері і Нантикок, йдуть желання краших успіхів з його виїздом в чергові околиці. Нехай кожний відділ використовує присутність п. Маланчука, бо це є нагода побільшити свої ряди новими членами У. Н. Союзу.

Г. Герман.

ДІТРОЙТ, МИШ.

З забави на потерпілих від війни.

Громадяни Дмитро і Марія Бох обходили 7 жовтня рідницю свого вінчання і запросили на обід родину і приятелів.

Забави проводив гр. Н. Машталір, який побажав ювілятам щастя і багатьох літ, а по обіді покликав до слова Андрія Патру. Цей промовив до зібраних пару теплих слів та попросив гостей зложити жертву на українські жертви війни. Зібрано \$12 і вислано до комітету в Філадельфії.

Зложили: родина Дмитро і Марія Бох \$3, а по \$1: А. Патра, Н. Машталір, Г. Солодкий, П. Войтович, С. Зола, В. Накальський, Д. Дирбавка, пані Т. Войтович і А. Амброзіо. Щира подяка жертводавцям.

А. І. Патра.

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

УВАГА! — ФІЛЬДЕЛЬФІЯ І ОКОЛИЦІ!

ЗАХОДОМ КАТЕДРАЛЬНОГО ХОРУ ім. О. КОШИЦЯ при Українській Православній Церкві св. Володимира в Філадельфії

— відбувається —

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

В НЕДІЛЮ, 11. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 11, 1945)

в годині 7-мій вечором

В АВДИТОРІЇ СВ. ВОЛОДИМИРА

1938-40 ДЖЕРМАНТАВН ЕВНО.

Святочну промову виголосить Впр. о. М. Запаринюк. Сопранове сольо відспіває пані Анна Мельник. Стрілецькі пісні виконає Хар ім. О. Кошиця під управою Всч. о. І. Савчука.

Приходьте всі громадно вшанувати пам'ять наших Борців-Героїв, що голови свої зложили за долю і волю нашого народу.

ФУТРА Михайла Туранського

● Приємно нам знати, що наш вибір шкірок PERSIAN LAMB є один з найбільших у Нью Йорку.

● Приємно нам знати, що кожна шкіра PERSIAN LAMB є визначна за якістю і витривалістю — дібрана і допасована спеціалістами.

● Приємно нам знати, що наші футра PERSIAN LAMB є вироблені у найновіших модах.

● Приємно нам знати, що наші ціни є такі дешеві, що кожна жінка може у нас знайти футро приступне для її бюджету.

● Найприємніше є те, що у нас жінки купують футра з ПОВНИМ ДОВІР'ЯМ, що вони дістануть повну вартість за кожний цент!

Michael Turansky
350 Seventh Avenue
Between 29 & 30 Sts., 16th Floor
New York City

Lackawanna
4-0973

ГОДИНИ: Отворено щодня до 6. вечір.

В четвер до 8. вечір; в суботу до 5. вечір.

УВАГА! — WHEELING, W. VA.!

ВАЖНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ ДЛЯ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ: 56, 212, 273 і 77 з ЙОРКВІЛ, О., про

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗБОРИ

В НЕДІЛЮ, 11. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 11, 1945)

В ШЕРКОВНИЙ САЛІ, WHEELING, W. VA.

Збори зачнуться точно в гдо. 2. пополуночі.

На ці збори повинні прийти урядники, делегати й члени місцевих відділів. На зборах буде промовляти організатор У. Н. Союзу, Д. Т. Білєцький.

Комітет.

УВАГА! ГРОМАДЯНИ ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. УВАГА!

СТАРАННЯМ ХОРУ БОЯН ВІДБУДЕТЬСЯ

ПРЕДСТАВЛЕННЯ І БАЛЬ

В УКРАЇНСЬКОМ НАРОДНОМ ДОМІ, 214-216 FULTON ST.

В СУБОТУ, 10. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 10, 1945)

Початок в годині 6. вечір. Вступ 60 центів.

Режисер представлення М. ЯДЛОВСЬКИЙ

На це представлення і баль щиро запрошує всіх громадян Парохіальний Комітет.

УВАГА! НЬО ЙОРК'Н. Й. УВАГА!

ТОВ. ДІСТЕР, ВІД. 361 У. Н. СОЮЗУ В НЬО ЙОРКУ

— влаштує —

ВЕЛИКИЙ ОСІННІЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 10. ЛИСТОПАДУ

(SATURDAY, NOVEMBER 10, 1945)

В ГОДИНІ 7:30 ВВЕЧІР

У ШКІЛЬНИЙ АВДИТОРІЇ СВ. ЮРА

217 EAST 6th STREET, NEW YORK, N. Y.

МУЗИКА п. П. СНИГУРА

Ціни тікетів 65¢ з податком, а для вояків вступ вільний.

Приходьте всі на цей наш Баль де гарно забавитися, як рівнож для голодних людей кухня буде старатися нагодувати їх різними присмаками, як і напінками.

Щасливі отримають нагороду у воєнних бондах вартості \$50 і \$25 та готівкою \$10.

УВАГА! ЙОНКЕРС, Н. Й. УВАГА!

УКРАЇНСКА ГРОМАДА ПРИ ЦЕРКВІ СВ. МИХАІЛА В ЙОНКЕРС, Н. Й.

ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО

В НЕДІЛЮ, 11. ЛИСТОПАДУ (NOVEMBER 11, 1945)

В ЦЕРКОВНИЙ ГАЛІ ПРИ CHESTNUT STREET AND RIVERVIEW PLACE

Початок точно в годині 4-тій пополуночі. Вступ вільний. Святочну промову виголосить о. Е. Манастирський.

Хор Боян і хор Діточий під управою п. М. Фатюка. Просимо всіх українців з Йонкерс і околиці до членної участі. Комітет.

Праця для жінок і муштин WANT ADS

Classified Department—BZrgen 4-0237—BZrgen 9-0583

ПОТРІБНО МУЖЧИН

APPRENTICE MAINTENANCE MEN
Приєми робітничі умовини
На стадії літків
Добра година платня
Головність від 9 до 12
від понеділка до п'ятниці включно
TRANS-CONTINENTAL
& **WESTERN AIR, Inc.**
Hangar 6 — La Guardia Field

КУХОННИХ ПОМІЧНИКІВ
Приєми робітничі умовини
На стадії літків
Добра година платня
Головність від 9 до 12
від понеділка до п'ятниці включно
TRANS-CONTINENTAL
WESTERN AIR, Inc.
Hangar 6, La Guardia Field

РОБІТНИКІВ МИТИ ПОСУДУ
Приєми робітничі умовини
На стадії літків
Добра година платня
Головність від 9 до 12
від понеділка до п'ятниці включно
TRANS-CONTINENTAL
WESTERN AIR, Inc.
Hangar 6, La Guardia Field

ДЖЕНІТОРИВ
Приєми робітничі умовини
На стадії літків
Добра година платня
Головність від 9 до 12
від понеділка до п'ятниці включно
TRANS-CONTINENTAL
WESTERN AIR, Inc.
Hangar 6, La Guardia Field

КУПИТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

ПОТРІБНО МУЖЧИН

ПАЛІШЕРІВ
ТАПІШЕРІВ
БУФЕРІВ
Возможе досвідчених в роботі на
Металевих меблях
Постійна робота, добра платня
Приєми робітничі умовини
METALART MFG. CORP.
28 Fulton St., Paterson, N. J.
Sherwood 2-7310

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

ЖІНОК
НЕ ТРЕБА ДОСВІДУ
КУХАРКОМ, ВЕЯТЕРОМ
ЗБИРАЧОМ ПОСУДИН
Праця в кухні
Робітничі кімнати до обіду
Харчі й уніформи даємо
NEW YORK TELEPHONE CO.
208 WASHINGTON ST., N. Y.
115 WEST 42nd ST., N. Y.
1775 GRAND CONCOURSE, BRONX
101 WILLOUGHBY ST., BROOKLYN

КУХОННИХ ПОМІЧНИКІВ
Приєми робітничі умовини
На стадії літків
Добра година платня
Головність від 9 до 12
від понеділка до п'ятниці включно
TRANS-CONTINENTAL
WESTERN AIR, Inc.
Hangar 6, La Guardia Field

ТАЄМНИЦЯ РОЖЕВИХ КВІТІВ

Ця нова риса Одарки, шляхетна мораль юної дівчини, яка була прекрасна, як троянда, і чиста як перша сльоза першого кохання, сколихнула у мені до неї почуття, яке у звичайному житті ми знемо похлоніями. Та це нове почуття, що народилося, було більше, ніж поклоніння. Ні. Ця жінка для нас підноситься на педестал нумира. Ви для неї хочете жити, творити. Ви заради неї готові йти на бій проти незліченної кількості ворогів, жертвувати своїм життям і, вмираючи, благословляти її ім'я, нічого од неї не бажаючи.

Потім ми говорили про те, про це, про майбутню премію в оперному театрі, аналізували, хто з артистів як грає. Одарка говорила мало. Інший раз відповідала недовго, була байдужа. На її обличчі я читав ледве помітний сум, якесь жалкування. Про що?

Наша розмова в ідальбі затягнулася до пізньої ночі. На великому стінному годиннику у вітальні пробіло дванадцять. Биття годинника начебто підігнало паню Христю прийти до якогось певного рішення.

— Панове, час спати! Спати час! — А звертаючись до мене. — Ви стомились, бож нести на руках жінку нелегко. Вам спочити пора. Та й Одарка має піднятися рано, лікар треба викликати. Уйти Вам нема як. Залишайтеся на ніч тут у вітальні.

А в цей час мучився. Я думав: як пані Христя дістанеться до спальні. А коли її доведеться знову переносити на руках, я почував би себе ніяково перед Одаркою. А може пані Христя сама може йти.

Одарка повернулася з спальні матері і повідомила, що вона вже приготувала постіль. З пробащенням і в той же час рішуче пані Христя, нібито так і мало бути, сказала:

— Ви, мій пане, виконуйте своєго до кінця родю брата милосердя. Будьте лицарем жінки, що постраждала, — і посміхаючись, подала мені свої руки, передавала себе в моє володіння. В русі було стільки прохання й обіцянки. Чого?

Одарка пішла наперед, а я — знову в обіймах — поніс уже не паню Христю, а просто Христю, близьку мені жінку. Одарка відчинила двері з ідальби, а коли я пройшов у передпокої, щоб звідти вже потрапити до спальні, вона знову закрила їх.

З тремтінням я черстувив поріг спальні Христі, де панувала на півтемряву від задропованої в рожеву хустку лам-

хінату, де все було таке таємниче, значне і обіцяло мені так багато. Прощаючись зі мною, Христя якось особливо тепло потиснула мені руку.

Звичайно, я міг спати. Сон гикав геть, а в своїх думках я був коло ніг Христі. Та коли я малював у своїй уяві приналежності моєму серцю картини, перед мною виникав образ Одарки — і все, створене моєю фантазією, руйнувалося, все зникало в небутті. Намагаючись відвернути свої думки в інший бік, я почав пильно оглядати меблі, картини, речі, що були у вітальні. Мій погляд спинився на стінному годиннику старовинної французької фірми. Його урочистий мідний дзвін промовляв за те, що він зроблений майстром на славу і на довгий час. Годинник відслужив поколінням, яких уже немає в живих, немає в живих і майстра, який вдихнув у нього життя.

Я знаю багато пригод та історій, пов'язаних з годинником. Ось і тепер цей годинник відроджує секунди моїх хвилювань.

Повна тишина в кімнаті порушувалася тільки ритмічним рухом маятника. А я все при слухував і на щось чекав. До хворобливості загостреній слух усе сприймав поособливо, найменший шум виростав на щось величезне.

Почки, що була біля ліжка. Інтимність обстановки, підкреслена близькістю жінки, яку я ніс, знову зколихнула мої почуття до неї. І коли я посадив її на постіль, що сяла білизною, і сказав їй на добраніч, я з жалем покинув цю (Докінчення буде).

ТАЄМНИЦЯ РОЖЕВИХ КВІТІВ

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

УСЕ ДЛЯ НИХ!

Так — усе для них, себто для тих, що в найтяжчих хвилинах життя свого народу захищали його культуру, піддержували визвольні змагання, не зраджували високих ідеалів українського народу, а їх захищували, хоч за те терпіли, хоч за те мусіли опинитися на чужині як біженці? Чи можна їм не допомогти? Заки подам до відома один з пособів нашої допомоги, хоч спершу подати короткий образ з минулого України, щоб вийшло ясним, звідки беруться українські скитальці.

Геополітичне положення України та курс ходу історичних подій висунули українців на чолі оборони християнської цивілізації. Сотками літ Україна здержувала навали диких орд на Європу. І так 1594 року Лобода і Наливайко розгромили турків в Наддунайщині. 1621 р. під Хотиним Сагайдачний змусив турецького вождя Османа до капітуляції. 1683 р. турки в силі 700,000 облягали Відень. Їхній вождь Кара Мустафа заповів, що замінить Базиліку Св. Петра на стайню для своїх коней. Отже християнство було смертельно загрожене. Папа Інокентій XI. взивав всі потуги Європи до оборони. Союзні Армії не мали відваги рушитися на ворога, а чекали на козаків. Вночі 11. вересня прибула Армія неустрашимих на чолі полк. Менжинського, Ворони і Семена Палія. В осмій годині рано на передмісті Відня відігралась драма, якої світ не забуде. Козацтво пішло на пробій!

Союзні Армії за ними. Впродовж дня і серед надлюдських героїчних змагань на брамах турецьких обложив майли козацькі прапори з хрестами. Турецька сила була зломана. Козаки були героями дня. Християнський Світ був спасений козацькою кров'ю. Та 6. січня 1918 року Україна попала у війну з новим поганством — більшовизмом. І та війна й досі не покінчилася. А це боротьба за свободу народів і свободу людини. Наслідки цієї боротьби: Мільони погиблих, засланих в сибірські табори смерті, а решта каруються на вигнання по краях західної Європи. Жертви великі, але не на дармо віддані.

В консеквенції останньої війни червоний Джінгісхан, як колись Кара Мустафа, опинився під Віднем, і не сам, а з своїм антисоціалістичним і антихристиянським невіданням, з своїм матеріалістичним світоглядом.

Ми, українці, є спадкоємці, геленської культури. Жиючи на грані азіатського фаталізму та євразійсько-капіталістичного матеріалізму, силою історичного міланництва, кидаємо зовсім інші ключі й кажемо, що центральною точкою у світі є Людина, яку створив Бог на своє уподобі. Творимо гармонію духа і ма-

терії для відродження Людства. І силою Божого Провидіння та ціною власної крові переводимо це в життя від віків. За те і терпимо, за те й маємо тепер і тисячі бездомних скитальців.

А ми, українці на цьому континенті, повинні тим скитальцям дати хоч моральну і матеріальну поміч. Та наша допомогова акція до цього часу показалась не вистарочною. Треба негайного посилення. В цьому напрямку українці міста Дітройт заняли не перше місце в Америці і Канаді. А спеціально передмістя Гемтремк. Допомоговий Комітет вже зібрав свою квоту в сумі 10,000 доларів, а тепер переводить в життя ще й стабільний однодоларовий фонд місячно від особи.

В тягу дальшої акції в допомоговому напрямку виступає знаний Хор „Думка“, під проводом п. І. Атаманця, одного з визначних українських диригентів Америки. Хор „Думка“ виступає з концертом в Оперовій Салі міста Дітройт „Мейсоник“ Темпл“, 16. грудня 6. р. Весь дохід призначений на фонд українського допомогового комітету Америки.

Українці міст Дітройт, Вінзор та околиць! На концерті Хору Думка маєте нагоду почути у знаменитому виконавці українську народну музику, спів, яка не обмежується до зверхних формальних, барвних чи звукових ознак, а поза формою дає щось, що має творчий вплив на людську істоту, бо дає відсвічуюче натхнення як дійсний мистецький твір. Поза справжню духову розвагу причиниться до благородного діла — Помочі Україні. Знов реферат підчас концерту виголосить знайний посол до Федерального Парламенту Канади — п. Антін Глинка.

Попрім з усеї сили це добре діло. Виконуюмо наші завдання супроти України з вірою, що дійдемо хвили, коли на українським Акрополі в Каневі проголосить введення вжиття кличів „Свобода Народом, свобода Людині“.

Войнаровський Василь.

ІЛЮСТРОВАНА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

з додатком

НОВОГО ПЕРІОДУ

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

за роки від 1914 до 1919.

Написав

МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ

Ціна \$3.06.

Ця книжка обов'язково повинна бути в кожній українській хаті.

Замовлення враз з належністю слати до:

„СВОБОДА“

BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

З Канади треба платити тільки американською валютою.

ЗБОРИ ВІДПІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

НЬО-ЙОРК, Н. Я. — Тов. Жидачив, від 393, подає до відома, що збори відбудуться в недилю, 11. листопаду, в годині 3. пополудні, під ч. 334 Іст 34 авт. В місячні листопаді і грудні приймаємо нових членів без оплати вступного. — П. Костишка, секр.

ШКАГО, ІЛЛ. — Бр. св. Стефана, від 221, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в недилю, 11. листопаду, в годині 2. пополудні, в Громадській Домі. Просимо всіх членів прийняти ці збори, бо є важкі справи до пологодження. Контр. комісія дасть звіт. — За уряд: Н. Муляр, предс.; В. Трач, кас.; В. Новак, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від 156, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в недилю, 11. листопаду, в годині 1. пополудні, в Домі У. А. Горжана, 847 Н. Френклін ул. — Г. Горюхінський, гол.; Н. Харамбура, секр.

ФІЛІДЕЛЬФІЯ, ПА. — Тов. ім. Д. Вітовського, від 375, відібрає місячні збори в недилю, 11. листопаду, в годині 1. пополудні, в Домі У. А. Горжана, 847 Н. Френклін ул. — Г. Горюхінський, гол.; Н. Харамбура, секр.

УКРАЇНСЬКІ СТИПНІ КАЛЕНДАРІ

НА

1946

РІК

• У гарних кольорах

• Календаріом друковане українською мовою

• Свята означені чітким червоним друком

Ціна 30 ц. один

Належність треба посилати разом із задоволенням

На С. О. D. не висилаємо.

Гетьман Мазепа на коні

Засвітили козацьким

Вашингтон

Зимовий вид

Діти бавляться

Гарний вид Благослову

Лікарня

Американський прапор

Олень над водою

Маленька хата над морем

„Sea skipper“ (рибалка)

Весна

Христос добрий пастир

Серце Ісуса Христа

Діти, що їх ангел стереже

Пречиста Діва Марія

Чудовий вид фарми

Серце Пресвятої Діви Марії

Бетси Росс сини Американський прапор

Тайна вечеря

Матір Божа Неусталоюч

Поміч.

Свята Родина

Святий Йосиф

Слава во вишних Богів

Замовлення слати на адресу:

„СВОБОДА“

P. O. BOX 346

JERSEY CITY 3, N. J.

НЬО-ЙОРК, Н. Я. — Тов. ім. Михайла Грушевського, від 219, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 10. листопаду, в годині 8-ми вечір. в укр. прав. гал. 675 Сат 19. вул. Просимо членів прийти і заплатити свої місячні вкладки. — Т. Боллар, предс.; М. Сколовський, кас.; А. Мухоморський, секр.

ШУКАЮТЬ ОСІБ

МИХАЙЛО СТОДОЛЬНИЙ шукає В. ШІЛХТІ, що мал мешкав 77-37 164-та вулиця, Hushing, N. Y. Хто про нього знає, або він самий, хто пише на адресу:

M. STODOLNY
10512 — 98th Street,
Edmonton, Alta., Canada

СТЕФАН БЕЗЗУВКА, з Озброї, пов. Зборів, що перебуває тепер у Німеччині, шукає своїх стрийків, ФЕДІКА й ЕВСТАХІЯ БЕЗЗУВКІВ. Мають жити в Бостоні, Масс. Інтересують хай пишуть до:

STEVE BUTKOWSKY

712 Bergen St., Newark, N. J.

Д-р ВОЛОД. ТАШИЦЬ

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ

І АКУШЕР

690 S. 19 ST., NEWARK, N. J.

Тел. EX-3-5066

Урадові години: Від 1 до 3 попол.

Від 4 до 8 вечір. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.

В недилю і серед. В недилю і серед.